

SZÖVEG –
FODOR ZSÓFI

KÉP –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
RIPORT

MERRE VAN AZ ELŐRE?

Emlékszem a képre: egyszerű kis fehérre meszelt ház, körtefa, harsány zöld fű, barna gyerekek, akik épp egy boglyas kutyát terelgetnek a fénykép szélén túlra. Vagy a kutya tereli a gyerekeket, már nem tudnám megmondani. Amikor reggel a HÉV-en nem kell kapaszkodni, mert megtart a tömeg, amikor gyereket látok tojástartó begyűjteni a táblagépen, amikor csak egy csík látszik az égből az utca felett, vagy látom az apukát este kilenckor hazaérni az üvegirodából, eszembe jut ez a kép és a sok írás tanyára, erdőbe-mezőre költöző városiakról. Akik hisznek az önálló életmód sikerében, a fenntartható fejlődésben, hiszik, hogy összhangban élni a természettel az egyetlen előre vezető út.

♦ Mi lehet a fénykép szélén túl, a mesebeli házikó mögött? Hol vannak most azok a gyerekek? Talán már felnőttek. Ha igen, lehet számukra átjárhatóság a két világ között? Beszűkültek vagy kitágultak a lehetőségeik azáltal, hogy ott nőttek föl? És vajon mit gondolnak az előre vezető utakról?

Így indultam el megkeresni felnőtté lett gyerekeket, akiket akár azon a régi képen is láthattam. Visnyeszéplak nincs sem az Óperenciás-tengeren, sem az Üveghegyen túl, az Isten háta mögött pedig aztán végképp. Esetleg a tenyerén, olyan táj az: dombok és lankák, amelyekre szemérmesen simul egy-egy tanya. Mindezt még nem tudom, amikor hosszasan kanyargok a falu felé az erdő szélén rám borult csöndben. Elképzelem a visnyeszéplakiakat, ahogy álmaikkal, elszántságukkal és hitükkel megrakodva először teszik meg ugyanezt az utat, hogy aztán végigmenjenek rajta még számtalanszor, miközben megteremtik otthonukat, nevelik gyermekeiket, és élük az életformát, amelyben hisznek. Szinte látom, ahogy épp ott a kanyarban felbukkan és szembejön velem a tizenéves fiú, aki épp hátrahagyja a dombokat, amelyek közt felnőtt, és a városba megy tanulni. Ekkor elfogy a végtelenné tűnő erdei út, megérkezem, és a házuk előtt vár rám az a bizonyos fiú.

Máté Lászlónak hívják, és hét évvel idősebb, mint ahogy az imént elképzeltem.

– Hol érzed magad otthon?

– Családi körben. És mivel a családom Széplakon él, itt. Hároméves voltam, amikor a szüleim néhány másik családdal együtt úgy döntöttek, Budapestről ide költöznek, hogy a természettel összhangban, amennyire tudnak, önálló módon éljenek. Öt fiatalabb testvéremmel itt nőttem föl, a nyár nagy részét most is a faluban töltöm. Ugyanakkor jól érzem magam a városban is. Sopronban ipari formatervezést tanulok.

Máté László a család komondorával. Visnyeszéplak, 2016. augusztus

Visnyeszéplak „főutcája”, 2016. augusztus

Parkoló autó Visnyeszéplak „főutcáján”, 2016. augusztus

EZ AZ ÉLETFORMA ANNAK ÉRI MEG, AKI SZERET AZ ÁLLATOKKAL, A FÖLDDDEL DOLGOZNI, HISZEN AKKOR A SOK LEMONDÁSON TÚL EGÉSZ NAP AZZAL FOGLALKOZIK, AMIBEN ÖRÖMÉT LELI.

– A nagyvárosból nézve két külön világról beszélünk. Így él ez benned is?

– Mindenképp. A szüleink a paraszti kultúrát igyekeztek nekünk átadni, rengeteg népmesével. Ez utóbbiért nagyon hálás vagyok nekik. Mi, gyerekek szabadon átjártunk egymáshoz, de persze gyakori volt, hogy a barátom éppen a napi munkáját végezte. Ilyenkor én is segítettem neki egy kicsit, utána mentünk csak játszani. Itt, a faluban jártunk általános iskolába. Az órákat a szülők és fizetett tanítók tartották, jártunk házról házra. Egy városi gyerek nagyon más körülmények között nő fel.

– Tizenéves korodban kerültél Kaposvárra mint gimnazista. Mennyire volt nehéz a váltás?

– Kimaradtam bizonyos dolgokból, ezt éreztem. Fogalmam sem volt például, milyen sorozatokról beszélnek az osztálytársaim. De igazán talán csak az első év volt nehéz, amíg kicsit összeért bennem a két különböző kultúra. Az önállósodás, azt hiszem, nagyobb kihívást jelentett. Ezzel együtt, mivel otthon arra neveltek, hogy minden körülmények között helyt kell állni, gyorsan beilleszkedtem.

– Szerinted fontos, hogy hol él az ember?

– Azt gondolom, nagyon is az, hiszen hogy hol élek, meghatározza, mivel töltöm az időmet, milyen életformát folytatok. Ami engem illet, a szüleim a kezembe adták a döntést, ezt jelzi az is, hogy lehetőségem van egyetemre járni. Márpedig ahhoz, hogy itt, Széplakon gazdálkodjak, nem kell diploma. Persze mondják, hogy vissza lehet jönni a faluba dolgozni diplomástul is. Én erről úgy gondolkodom, hogy az állammal

szemben nem volna tisztességes, hogy a tanulmányaimra sok milliót költ, aztán visszajövök ide a földekre dolgozni. Szeretném majd egyszer a világnak visszaadni, amit kaptam.

– Akkor te döntöttél?

– Ez nem ilyen egyszerű. Látom az itteni irányelveket, és egyet tudok velük érteni. A fenntartható fejlődés szerintem is kulcsfontosságú, csakúgy, mint az ökológiai lábnyomunk csökkentése. Ugyanakkor ez az életforma olyan vállalás, ami emberfeletti erőfeszítést és komoly áldozatokat kíván. Az tudja élni, aki szeret az állatokkal, a földdel dolgozni. Hiszen akkor a sok lemondáson túl egész nap azzal foglalkozik, amiben örömet leli. Aki ezzel nincs így, annak viszont ez az életforma nem éri meg.

– Neked megéri?

– Nem biztos, hogy tudnám vállalni az itteni életformát. Mert azt látom, túl nagy fába vágta a fejszéjüket a szüleim. Egyrészt próbálnak a hagyományos életforma felé visszalépni, de az ehhez szükséges tudás már nincs a kezünkben. Itt mindenki a saját kárán tanulja meg, amit meg kell tudni. Nem hatékony újra elkövetni azokat a hibákat, amiket elődeink ezer éve elkövettek, hogy megtanuljuk azt, amit ők ezer éve megtanultak. Ezzel szemben a városi léthez szükséges tudás adott. A polgári életben olyan munkát végezhetek, ami hatékony és a társadalom hasznára van – emellett élvezhetem a 21. század előnyeit. Itt, Visnyeszéplakon mindkét kultúrának meg kell felelni: azon túl, hogy önfenntartásra és ökológiailag fenntartható fejlődésre törekszünk, pénzt kell keresni, és iskoláztatni kell a gyerekeket.

– Mi az még, ami miatt pillanatnyilag a város felé húzol?

– Járnék színházba, megnéznék néha egy filmet a moziban. Szeretem, hogy könnyen járhatóak az utak, vonz az infrastruktúra. Széplakon nem lett aszfaltút, mert a falubeliek nagy része óvja ezt a kezdeményezést a külvilágtól. Értem, finom egyensúlyokról beszélünk, de nem vagyok róla meggyőződve, hogy az alap irányelveket ezen a módon lehet a leghatékonyabban megvalósítani.

– Mit gondolsz, fenntartható a visnyeszéplakiak által választott életforma?

– Akkor fenntartható, ha előre visz. Ők is tisztában vannak vele, hogy önmagában kevés az általuk megtett első lépés. A vállalkásuknak akkor van sikere, ha valaki továbbviszi, amit

elkezdtek. Tehetik ezt új beköltözők, akik tudnak azonosulni azzal, hogy a 21. század vívmányainak nagy részét eldobják, de leginkább a Széplakon nevelkedett generációra lehet számítani, hiszen mi alapvetően az itteni életre szocializálódtunk. Sokan még tanulunk, de van, aki épp külföldön dolgozik, hogy a széplaki letelepedéshez szükséges tőkét előteremtse.

– Mintha részben a te felelősséged lenne, hogy a szüleid által megálmodott világ létjogosultságot nyer-e. Súly ez a válladon?

– Igen. Nagy súly. De ha belegondolok, nem hiszem, hogy egyetlen helyes út létezik. Mert mások vagyunk. Én az enyémet keresem. Sok mindent nem tudok még. A saját utamról gondolkodom. Most épp így.

Gyűrűfűn sajnos nem jártam. Pedig állítólag megejtő hely, ahol **Fridrich Erika** felnőtt. De a huszonhat éves lányt a budai Várban, egy tágas-derűs építészirodában érem utol, ahol évek óta dolgozik. Ahogy a makulátlan konyhasarokban kávé készít a beszélgetéshez, megpróbálom köré képzelni a dombokat, a sok zöldet, a sarat, a lovakat. Nem nehéz.

– Hogy vagy?

– Köszönöm, jól. Izgatottan. A jövő héten lesz az esküvőm itt, Budapesten. Amúgy örültem neki, hogy a telefonban nem arra kérdeztél rá, hogy vissza akarok-e költözni Gyűrűfűre. Általában erre kíváncsiak az emberek, pedig nem ez a fő kérdés.

– Hanem?

– Bennem sokkal komplexebb hozadéka van annak, hogy Gyűrűfűn nőttem fel. Csomagként kezelem, amit mindig mindenhova magammal viszek. Szerintem inkább ennek az én hozományomnak van jelentősége. Arra, hogy hol fogok élni, nem tudok válaszolni. Majd hozza az élet.

– Miből áll a „kelengyéd”?

– Gyűrűfűn a szüleim és néhány másik család a városi életet otthagya a semmiből építették fel az életüket. Hosszú években át vállaltak dolgoztak, amíg megszületett a tanya, a falu. Három testvér közül a legidősebbként én is sokat segítettem a lovak körül, az építkezésen, gyerekként is szót kellett érteni a munkásokkal. Azután öt éven át lovasíjászkodtam, ami szintén egy nagyon erős rendszert jelentett körülöttem. Ráadásul lovak közelében csak önmagára, az ösztöneire és a következetességére számíthat az ember. Mindent összevetve,

az ottani élet olyan tulajdonságokat erősített meg bennem, mint például a határozottság. Meghallgatok másokat, de alapvetően megyek a saját fejem, gondolataim után. És az is biztos, hogy nagyon megtanultam megismerni, hogy nekem mi a jó. Mi az, ami érdekel, ami számomra fontos.

– Az iskolában például nem néztek rád furcsán, hogy olyan környezetből jössz, ahol nincs Bigbrádör? Nem érezted magad földönkívülinek?

– Éreztem, hogy nem vagyok benne a fő sodrásban, de ez soha nem volt rossz érzés. Pluszmunkát mindig jelentett, mert új dolgokat kellett megismernem. De én úgy vagyok vele, hogy minden munka, ami nehezebb, értékeesebb is. Otthonról hoztam magammal a magabiztosságot. Mindig volt körülöttem pár ember, aki fontos volt nekem, akivel igazán ismertük egymást. Szerintem a legegyszerűbb út, ha élek az értékrendem, gondolkodásmódom szerint, aminek mentén emberek kerülnek körém, kialakulnak a fontos barátságaim. És ettől én már otthon érzem magam. Bárhol. Legyen az vidék vagy város.

– Az építészdiplomádat már Péccsett szerzed meg.

– Igen, és emlékszem, még ott is sok minden világosodott meg bennem. Szokások, zenék, ízek, illatok: egészen más ingerek értek, mint korábban Gyűrűfűn. Már egy jó ideje tudok Gyűrűfűre külső szemlélőként tekinteni. Ugyanakkor nem látok ellentmondást a két világ között. Igen, talán a kíváncsiság és a világra való nyitottság része még a stafírunagnak. Ezért van az, hogy békésen megfér a szívemben a népzene és az electrojazz, Gyűrűfű és Budapest.

Fridrich Erika a Szabadság hídon

A SZELLEMI ÉS LELKI ÉLET GAZDAGSÁGÁT BÁRHOL ÁT TUDOM MAJD ADNI A GYEREKEINKNEK.

– **Érted, hogy a szüleid annak idején miért költöztek a dom-
bok közé?**

– Igen, nagyon. Az egyik fő motivációjuk éppen az volt, hogy mi, gyerekek egészséges környezetben, természetközelen nőjünk föl. Akkor Gyűrűfűre költözni hiteles és jó döntés volt. Szerettek, szeretnek ott élni, nekünk pedig nagyon jó gyerek-
korunk volt. Ma én valószínűleg kicsit másként csinálnám. Biztos, hogy nem mennék ennyire messzire. Láttam, megéltem, hogy az ottani élet mennyi munkát kíván, mekkora terhet ró a családra. Valószínűleg azt a sok energiát inkább befelé fordítanám, és inkább egy már létező településen próbálnám a családommal tisztességben élni.

– **Mit gondolsz, akár egy nagyvárosban is összerakható
olyan gazdag hozomány, mint a tiéd?**

– Nagyon szeretnék hinni abban, hogy igen. Mivel nekem a szellemi és lelki élet a legfontosabb, annak a gazdagságát

bárhol át tudom majd adni a gyerekeinknek. Lassú felszívódású vitamin, bárhol bevehető. A környezet nekem másodlagos és alakítható. Itt Budapesten van egy kis erkélyünk a vőlegényemmel, beültette mindenfélével, alig lehet kimenni. Piacon vásárolunk, biciklivel járunk, elsuhanva csak a város zaja mellett. Lehet, hogy van ebben némi naivság, majd elvállik.

Ha legközelebb reggel nyomorgoka HÉV-en, és megint eszembe jut a körtefás kép, egy kicsit talán tovább látok majd a kép szélénél. Látom majd az utakat. Sokfelé, sokféleképpen kanyarognak. Úgy tűnik, át lehet csapni egyik ösvényről a másikra erre is, arra is. És látom a gyerekeket, ahogy elmaradozik mellőlük a boglyas kutya, és felnőttként meggyőződésük szerint döntenek arról, merre indulnak. ♦

NE KOCKÁZTASSUK
MAGYARORSZÁG JÖVŐJÉT!

SZAVAZZUNK
NEMMEL!

OKTÓBER 2.